

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Bilanțul băncii „Albina”. — Veniturile Statului și instituția Cărții Fonciare. — Organizarea, element primordial în producția și refacerea economică. — „Crișana” din Brad. — Adunări generale. — Impozite. Legea timbrei. — *Cronică:* Necrolog. Imprumutul extern. Datoria Publică a României. Achitarea datoriei C. F. R. „Albina”, institut de credit și de economii, Sibiu. Crăciunul „Băneilor Unite” Cluj.

Bilanțul băncii „Albina”.

În numărul nostru de față banca „Albina” Sibiu, își publică bilanțul pe exercițiul 1927.

Cifrele, ce ni le prezintă acest bilanț, dovedesc, că credincios trecutului său, institutul acesta și-a continuat și în anul expirat, cu bună chibzuială și fără șgomot drumul bine croit de progres și consolidare.

Moderatiunea, ce și-au știut impune conducătorii „Albinei”, în primii ani post-belici, față de mulțimea de afaceri ne-bancare ispititoare, promițătoare și aducătoare de beneficii mari, ușor câștigate, dar — precum s'a dovedit în atâtea și atâtea cazuri — efemere, își dă acum pe deplin roadele. „Albina” nu numai că nu a resimțit în nici o privință criza de numerar din anii ultimi, dar a fost chiar în situație să vină cu disponibilitățile sale puternice, în ajutorul multor întreprinderi ajunse în strâmtoare. Și azi ea se prezintă mai puternică și mai consolidată de cum a fost vre-odată.

Cifrele ce le vom releva, în cele următoare, ilustrează mai elocvent decât orice altceva, aserțiunile noastre.

Bilanțul anului 1927 îl încheie „Albina” cu active totale de 1 miliard și 9½ mil. Lei rotund, o adevărată cifră de record, neafinsă până acum de nici o altă bancă

de provincie din țară. Sporul acestor active, față de finele anului 1926 este de aproape Lei 200 milioane, și se datorește creșterii disponibilului de numerar, a disponibilităților la alte bănci și a monetelor, cu impunătoarea sumă de 45 mil., de la Lei 41,800.000 rotund, în 1926, la Lei 86,900.000 rotund, apoi creșterii volumului plasamentelor, cari se cifrează în total cu Lei 846 milioane, în cifră rotundă, prezentând un spor, față de 1926, de Lei 141 milioane și în fine achiziția unor imobiliti, sub care titlu aflăm în active suma de Lei 18,700.000 (în plus față de 1926 cu Lei 8,100.000 rotund).

Cu excepțiunea Creditelor de cont-curent, cari arată față de 1926 o scădere de rotund Lei 21 mil., la Lei 343 mil., toate plasamentele arată sporuri de multe zeci de milioane față de 1926. Astfel Scontul de cambii a crescut cu rotund Lei 70 mil., la Lei 224 ½ mil., iar Creditele cambiale cu acoperire ipotecară prezintă față de anul precedent un spor de Lei 91,600.000.

Dintre pasivele bilanțului, de care ne ocupăm, relevăm Fondurile de rezervă, cu importanta sumă de Lei 42,800.000 rotund, în creștere față de 1926 au rotund Lei 10,370.000 și Fondul de pensie de Lei 10,100.000, în creștere și el cu Lei 2½ mil. Așară de rezervele acestea vizibile de sigur că „Albina” mai are, ca toate băncile vechi și solide, și importante rezerve latente: la imobiliti, efecte și la dobânzi restante. Acestea din urmă lipsese din bilanț total.

În fine relevăm poziția Depozite spre fructificare pe libele și în cont-curent, în creștere față de finele anului 1926 cu Lei 189,000.000 rotund și însumând impu-

nătoarea sumă de Lei 764,500.000, asemenea fără precedent până acum la nici o bancă de provincie din întreaga țară.

În fața acestei sume extraordinar de mari, oglindă a încrederii crescânde a publicului în soliditatea băncii „Albina”, se impune, aproape involuntar, întrebarea: oare nu este o disproporție prea mare între fondurile proprii și activele acestei bănci, și între capitalurile străine, ce ea administrează? Răspundem: nu. Disproporția în cifre există, incontestabil. Însă să nu se uite, că depunerile băncii „Albina” sunt, în partea lor preponderantă, de natură stabilă, puțin expuse fluctuațiilor și legate mare parte de termene de abdicere și că conducerea băncii s'a îngrijit de cea mai mare mobilitate a plasamentelor.

În adevăr, cercetând pozițiile de activă, imediat sau ușor realizabile, între cari numărăm: disponibilitățile de numerar în cassele proprii și la bănci, creanțele cambiale, efectele publice și acțiunile proprii, ne mai vorbind de o însemnată parte a conturilor-curente, constatăm ca mijloace licuide circa 65% ale activelor, o sumă, care face banca „Albina” la adăpostul ori căror surprize, în cazuri de retrageri mai importante din depuneri.

Cu toate acestea o sporire a mijloacelor proprii a băncii „Albina” se impune, nu atât ca o necesitate reclamată de angajamentele ei mari în capitaluri străine, cât mai mult în vederea stabilizării monetei și pentru delăturarea unui defect de frumusețe a bilanțului. Și credem, că aceasta va și urma în viitorul apropiat, prin sporirea capitalului social, la cel puțin Lei 100 mil.

Analizând în continuare Contul Profit și Pierdere, constatăm, că venitul brut a sporit în anul 1927 cu Lei 19,700.000 la Lei 137 mil., din care detragând cheltuielile, relativ moderate de Lei 111,531.175, rezultă ca beneficiu net al anului 1927 suma de Lei 25,501.135, aproape egal cu cel din a. tr.

Cu rezultatele acestea ale exercițiului 1927 pot fi deplin mulțumiți atât conducerea băncii, cât și acționarii și creditorii (deponenții și alții), căci ele dovedesc, că capitalurile încredințate sunt bine chivernisite.

Veniturile Statului și instituția Cărții Fonciare.

(Art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice).

Legiuitrile noastre mai noui, în cari se prevăd venituri publice pentru stat (impozite, taxe de timbru, amenzi etc.) sunt marcate de un fiscalism exagerat. Acest fiscalism se evidențiază îndeosebi în acele dispozițiuni, cari reglementează precăderea veniturilor statului față de interesele particulare, de multe ori neasemănat mai mari decât veniturile statului. Legea nouă a timbrului și legea accelerării judecăților de exemplu dispune oprirea pe loc a procesului de milioane, dacă lipsește un timbru de 2 Lei. Taxele de timbru — fie cât de neînsemnate, sunt sancționate chiar prin scădere din drepturile materiale. De pildă art. 19 din legea accelerării dispune, că dacă în 5 zile delă admiterea dovedirei cu martor nu plătești taxa de citație (10 Lei), nu te mai poți servi de aceasta dovadă în tot decursul instanței, ceea ce poate însemna însăși pierderea dreptului material.

Nu contest, că acest exagerat egoism fiscal este determinat de nizuința legiuitorilor români — nizuință în sine nobilă și patriotică, — de a pune la dispoziție statului nostru toate mijloacele materiale posibile — chiar și cu sacrificarea intereselor economice particulare — de care are nevoie în acest timp de refacere și consolidare.

Sistemul are însă două tășuri: protejirea unilaterală și inechitabilă a veniturilor statului în detrimentul intereselor economice ale cetățenilor duce la micșorarea averilor impozabile și deci indirect la scăderea veniturilor publice. Este deci de căderea cărmuitorilor ca prin înaltă înțelepciune de stat să aște ale calea de mijloc, punând în armonie interesele fiscale ale statului cu cele ale contribuabililor. Preferința veniturilor publice a devenit astfel un nejustificat privilegiu pentru veniturile de tot felul ale statului cu disconsiderarea și sacrificarea intereselor economice și financiare particulare.

Acest privilegiu îl statuează art. 24 din „Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice” (promulgată la 23 Iulie 1921, publicată în Monitorul Oficial No. 95 dela 1 August 1921).

lata ce spune acest articol:

„Statul, județul și comuna au privilegiul, înainte de orice datorie particulară pentru veniturile de orice natură și amenzi, asupra întregii averi a debitorului, mobilă și imobilă, fără ca în privința imobilelor să fie supus la formalitatea inscripțiunii și fără ca prin vânzarea silită a lui să se purgeze acest privilegiu, în ceea ce privește impozitul asupra venitulului imobilelor”.

Înțelesul acestui articol de lege — redactat cât se poate de neclar — este:

Veniturile de orice natură (adecă impozite, taxe de timbru, creanțe provenite din contracte bilaterale, spese de proces, despăgubiri, creanțe provenite din diferitele monopoluri etc.) apoi amenzile (!) grevează toată averea debitorului atât mobilă cât și imobiliară. Averea imobiliară o grevează și fără intabulare în cartea funduară. Ba impozitul asupra veniturilor unui imobil trece chiar și asupra cumpărătorului de licitație, dacă impozitul nu ar fi acoperit prin prețul de licitație. În caz de concurență între creanța statului și cele particulare, creanța de orice natură și amenzile cuvenite statului au *prioritate* față de orice creanță particulară. Aceasta prioritate este garantată și fără intabularea în cartea funduară.

Iată cum o singură dispoziție legală elatină din temelii toată instituția cărții funduare și indirect sistemul creditelor ipotecare, bazate în Ardeal și Bucovina pe aceasta instituție.

Principiile fundamentale ale cărții funduare sunt: *publicitatea materială* sau autoritatea publică a cărții funduare, conform căreia numai acele drepturi reale se consideră ca existente, cari sunt intabulate și despre cari terțele persoane de bună credință în urma inscripțiunii se pot convinge și *principiul priorității*, în sensul căruia preferința creanțelor o stabilește data și numărul de înregistrare a cererii (rangului serial).

Art. 37 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice spune că „Toate dispozițiile contrari legii de față sunt și rămân abrogate“. Este paragraful stereotip din legile noastre de unificare, prin care se desființează nenumărate instituțiuni de drept înrădăcinate în viața socială și economică și în morăvurile din provinciile alipite.

Astfel și principiile fundamentale ale cărții funduare menționate mai sus se anulează cu o singură trăsătură de condei. În urma acestor dispozițiuni se poate afirma, că siguranța pe care o oferă mai înainte cartea funduară creditorului, azi nu mai există. Creditorii și în deosebi institutele noastre financiare ardeleni, a căror cea mai importantă operație este acordarea de credite ipotecare, nu pot să știe la acordarea împrumutului toate pretențiile statului față de debitor, dar chiar dacă le-ar cunoaște, totuși nu le-ar ajuta prea mult, pentru că nu pot prevedea *creanțele din viitor* ale statului. De pildă debitorul care acordă institutului creditor o garanție ipotecară de patru milioane pentru un împrumut de două milioane, după ridicarea împrumutului se implică într-o afacere de contrabandă vamală și i se dărează o amendă de patru-cinci milioane Lei.

Astfel de cazuri sunt destul de obișnuite, îndeosebi la comercianți și se pot lua în combinație de creditor, considerând mai cu seamă zelul cu care agenții vamali constată contravențiile de acest soi. Statul își va încasa din imobil pe cale sumară amenda sa de patru milioane și creanța băncii — garantată cu ipotecă (!) va rămâne în vânt.

Art. 24 mai sus menționat nu atinge numai așezământul cărților fonciare, ci lovește cu ușurință și în principiul fundamental al dreptului civil, în virtutea căruia *drepturi* reale numai prin intabulare se pot înființa. Creanța neintabulată este un drept pur obligațional, exigibil numai față de partea care l-a contractat, prin intabulare, însă primește *efect real*, fiind opozabil față de ori și cine. În virtutea art. 24 care ne preocupă, impozitele asupra veniturilor mobiliare și alte impozite personale, precum și amenzile din viitor, cari nu au nici o legătură cu *imobilele* debitorului, devin reale prin o simplă enunțare a legiuitorului fără nici o intabulare în cartea funduară.

Este cert, că dacă legiuitorul nostru ar fi cunoscut instituția cărții funduare și conexitatea acesteia cu viața economică-financiară din Ardeal și Bucovina și cu codul civil în vigoare aici, nu ar li legiferat art. 24 din chestie.

Suntem în pragul stabilizării monetare care, sperăm, va pregăti și revenirea la normal în domeniul economiei naționale. Necesitățile producției atât în agricultură cât și în industrie vor reclama reînvierea sistemului împrumuturilor pe amortizare, al emiterii de scrisuri fonciare și intensificarea împrumuturilor obligaționale și cambiale cu acoperire ipotecară. Or aceste împrumuturi pe lângă privilegiul absurd creat în favorul statului prin art. 24, vor fi imposibile. Creditele ipotecare reclamă garanție reală și absolută, adecă și față de stat. Fiscul să-și ia asupra sa obligațiunea pe care o are oricare creditor particular de a-și intabula creanțele sale și a intra la sertare în șirul creditorilor, așteptând rândul său.

Se impune deci, în mod imperios, abrogarea sau modificarea art. 24 din legea pentru urmărirea veniturilor publice. Importanța cărților funduare a fost recunoscută de toți factorii competenți și a fost hotărâtă în principiu chiar estinderea ei în tot cuprinsul țării. Odată generalizată aceasta instituție, nu se poate să nu se revină asupra acelor măsuri legislative (ca și art. 24 din legea pentru urmărirea veniturilor publice) cari îi periclitează însăși viabilitatea.

Cred că institutele noastre financiare din Ardeal, cari și-au câștigat merite neperitoare în istoria economică și culturală a neamului în aceste părți ale țării, ar fi în primul loc chemate să

intervină pentru modificarea sau abrogarea articolului 24. Să ceară restituirea în întregum și generalizarea normelor de urmărire, cari erau în vigoare în Ardeal. Aceste norme nu numai că sunt mai potrivite cu întreaga structura instituției cărților fonciare și cu necesitățile economice ale țării, dar formează o justă și înțeleaptă armonizare între interesele statului și cele ale particularilor.

Această justă concordanță între diferitele interese opuse se evidențiază cu ocazia seriei și lichidării creanțelor intabulate, seriare, ce urmează după vânzarea silită (licitația) a imobilului. Art. 189 din legea de urmărire ardeleană (legea 60 din anul 1881) modificat prin art. 35 din legea 58 din anul 1912, garantează precădere numai pentru următoarele *datorii publice*, cari nu sunt mai vechi de trei ani:

a) impozitele fonciare și pe case, care grevează direct imobilul licitat, precum și impozitele suplimentare de stat, județ și comună fixate după impozitele de mai sus;

b) celelalte impozite comunale ce grevează direct imobilul licitat.

Numai pentru aceste creanțe de stat face abatere legea ardeleană dela principiul publicității și priorității, asigurându-le preferință și fără intabulare.

Despre acestea se poate convinge creditorul din rolurile de impuneri, deci nu înseamnă prejudiciu pentru creditorii particulari. Legea ard. însă nu acordă privilegiu pentru impozitele *personale*, sau alte venituri publice sau chiar pentru amenzi, cum face art. 24 de care ne ocupăm mai sus. Inscrierea acestor dispoziții în noua lege unificată va fi cea mai bună soluție.

Sunt sigur că dacă instituturile noastre financiare din Ardeal vor interveni cu energie și stăruință la factorii competenți (corpurile legiuitoare. minister), demersul lor va avea succesul dorit.

Dr. Ioachim Tolciu, avocat, Cluj.

Organizarea,

element primordial în producția și refacerea economică.

Revistele și publicațiile noastre în genere s'au arătat destul de vitrege cu una din cele mai însemnate chestiuni care privește deaproape viața noastră economică: organizarea. Atât de complexă această chestiune, interesând și preocupând atâta lume, consacrandu-i-se o mulțime de studii amănunțite și aprofundate, e considerată — și cu drept cuvânt — ca o știință nouă. Câteva gazete în treacă au amintit anul acesta, în câte-o

mică dare de seamă, despre congresul organizării care a avut loc la Roma, și din care cefitorul n'a mai putut adăuga nimic la ceea ce știa el despre „organizare“, adică la ceea ce ar înțelege el din definiția însăși a cuvântului organizare. Despre celelalte manifestări în legătură cu organizarea ea, expoziții, institute noi, conferințe recenzii de cărți cu atari studii nu s'a amintit nimic.

Să încercăm a lămurii ceea ce se înțelege prin „organizare“. Să considerăm o întreprindere economică oarecare fabrică, casă de comerț, bancă etc. Această întreprindere e înzestrată cu tot ceea ce credem noi că-i necesar ca să poată funcționa: mașini, materii prime, conducători, ingineri, funcționari etc., în afară, bineînțeles, de capital și un număr mai mare sau mai mic de lucrători. Nimeni nu poate contesta însă, că o altă întreprindere similară mult mai mică, așezată în imediata apropiere, lucrând absolut în aceleași împrejurări — nu și condițiuni — poate merge cu mult mai bine ca prima întreprindere, proporțional să dea beneficii mult mai însemnate. Dacă prima întreprindere ar fi fabrică, ar lucra cu mașini uzate și de tip vechiu, cu rendement (putere de prestare) redus, cu ingineri fără pricepere, cu funcționari mulți și cari țin morțiș la „ceea ce au apucat dela alții“, mai adăugați cheltuieli mari și lipsă de debușuri. Dar să considerăm și a doua fabrică, care posedă mașini noi, perfecționate, mai apropiate produsului pe care îl fabrică, reclamând un număr mai mic de lucrători. Intre toate serviciile sale bine aranjate e o perfectă coordonare și se ține la zi cu tot ceea ce-i în legătură cu activitatea sa. Intreprinderea cea de a doua, deși e mai mică, merge mai bine ca cea dintâi, pentru că e mai bine organizată. Orice recunoaștere sau scuză am aduce în acest exemplu nu poate fi decât în legătură cu organizarea.

Statele-Unite e prima țară în care au început să se facă serioase studii asupra organizării, studii cu aplicațiuni practice și cari n'au întârziat să-și facă ecoul în industria americană, care s'a dezvoltat de atunci nespuse de mult. Esența organizării, după Americani, ar fi timpul și economisirea de forțe în jurul cărora trebuie să graviteze totul. Un număr de bucăți de piesă necesară unui aparat oarecare se lucrează într'un timp determinat și de un număr fix de lucrători. Tendința fabricantului e, ca tot cu acelaș număr de lucrători, dacă nu chiar într'un timp mai scurt, cel puțin în acelaș timp, să se producă un număr și mai mare de piese. Natural, că de aici ar rezulta o plus-valută care permite în primul rând să se reducă simțitor costul piesei, respective al aparatului sau mașinei, apoi să se amortizeze și

să se achiziționeze noi mașini mai perfecționate și în fine, la acelaș număr de ore de lucru, lucrătorul să primească un salariu mai mare. Sau invers, prin studiarea amănunțită a lucrului să se poată ajunge ca un număr mai mic de lucrători, tot cu acelaș număr de ore la zi, să termine în aceleași condițiuni cantitatea determinată de piese. Aici e vorba de economisirea forței fizice a lucrătorului. În organizare felul cum lucrează muncitorul — mai mult sau mai puțin specializat — e de o foarte mare importanță. Acest lucru e studiat amănunțit și temeinic, fiind descompus în mișcărilor sale principale de obicei cu ajutorul cinematografului. Fiecare mișcare e apoi reprodusă și odată cu studiarea e și cronometrată (măsurată cu ceasul). S'a constatat că lucrătorul în funcțiune, în activitate, pe lângă mișcărilor absolut necesare face și alte mișcări de prisos, care deasemenea iau din timp și cari fără să fi contribuit la ceva, obosec brațul lucrătorului. Prin descompunerea mișcărilor unui lucrător s'a observat și mișcările de prisos, încercându-se a se reconstitui lucrul obișnuind pe lucrător să înlăture aceste adause nefolositoare și totodată oboșitoare. N'a mers de loc greu și cu multă satisfacție s'a putut constata, cum a fost la anumite lucrări — regret aă n'am la'ndemână date mai deaproape — să se câștige o pătrime din timp sau chiar o treime. Fără îndoială că aici poate fi vorba numai de acele lucrări executate de persoane specializate, în mod constant și cu pricepere, fără conversațiuni în timpul lucrului, distracție, fumat etc., caz în care s'ar putea cu ușurință realiza și până la 80% economie de timp. Pentru a se evita nedreptățile, lucrul întreprinderilor bine organizate e des și amănunțit controlat, mai ușor în fabrici, ceva mai greu în birouri. Lucrătorul din uzinele Ford e controlat des și inopinat de patru controlori dispuși pe echipe.

Dar organizarea nu se mărginește numai la munca de atelier, ci privește tot ansamblul întreprinderii. Specializarea preocupă deasemenea organizarea, care țintește de-a fabrică mult, un număr cât mai restrâns de obiecte sau chiar unul sau două, cu un preț minim față de care nu mai poate fi vorba de concurență, deoarece adversarii sunt literalmente desființați. De aici provin și fabricatele produse „în serie mare“, cari comparativ cu similarele lor, costă neînchipuit de ieftin.

Roadele unei bune organizări se pot vedea mai ușor și mai repede în industrie, dar o bună și inteligentă organizare poate da rezultate surprinzătoare în birouri, în special în bănci și societăți de asigurare. Într-o societate de asigurare pariziană după ce a fost modern organizată, numai într'un singur birou s'a putut reduce nu-

mărul angajaților dela patruzeci la unușprezece exemplu ce pare de necrezut. Un rol însemnat joacă în organizare statistica și dacă e vorba de organizarea birourilor și mecanografia, ambele la noi desprețuite, deși sunt aproape necunoscute. Îndrumarea profesională încă am putea spune că ține de organizare. În special pentru țările industriale, îndrumarea profesională a lucrătorilor, sau mai bine zis a tinerilor, e o chestiune care interesează deopotrivă pe patroni cât și pe conducătorii țării. Cu ajutorul institutelor de îndrumare profesională și a școalelor industriale, multe din ele particulare, se poate forma adevăratul lucrător specializat.

Organizarea e punctul de plecare a anului modern, întreprinzător și de afaceri. Ea regulează mersul oricărei întreprinderi cu bun renume asigurându-i beneficii, după cum ea aduce prosperitate vieții economice și a țării însăși, acolo unde îi se dă locul pe care îl merită.

I. N. Bratu.

„Crișana“ din Brad.

Institutul de credit din țara lui Avram Iancu, dovedește prin bilanțul său, publicat în acest număr, că de greșită este politica de extirpare a băncilor mici, preconizată de anteproiectul legii pentru reglementarea comerțului de bancă.

„Crișana“ în anul 1927 și-a sporit capitalul dela Lei 2,500.000 la Lei 5,000.000 prin absorbirea băncii minoritare Cassa de păstrare din Baia de Criș și jur, fondurile de rezervă cu cel de pensiuine este de Lei 3,550.000; bilanțul se încheie cu Lei 41,439.451 active față de Lei 19,000.000 din 1926, — și cu un venit net de Lei 1,041.096 față de Lei 600.000 din 1926.

Din diversele categorii de împrumuturi constatăm cu plăcere că se cultivează în special creditele acordate țărănimii. Dealtcum acesta trebuie să fie și unicul scop a unei bănci ca Crișana: ajutorarea economică a țaranului. Din acest motiv poziția nouă, a participațiilor de Lei 1,500.000 sperăm că în viitor nu se va mai augmenta.

Reescontul la Banca Națională a fost de Lei 2,500.000 rotund, credem că în anul curent va fi cu mult mai mare, dat fiind intențiunea Băncii Naționale de a effini creditul, și faptul că populațiunea din ținutul acesta este una dintre cele mai sărace și are cea mai mare nevoie de ajutorul economic.

Rezultatele care le prezintă acest bilanț sunt foarte îmbucurătoare și „Crișana“ se afirmă ca un factor real a propășirii economice a fiilor lui Horia, Cloșca și Crișan.

Adunarea generală este convocată la 15 Martie 1928.

Adunări generale

au convocat, respective au ținut următoarele bănci și întreprinderi:

- „Grănișterul Bănățean“ Mehadia, la 23 Ianuarie 1928.
- „Banca Națională a României“ București, 5 Febr. 1928.
- „Banca Caraș-Severinului“ Lugoj, la 5 Februarie 1948.
- „Olteana“ Viștea de jos, la 16 Februarie 1928.
- „Grănișterul“ Dobra, la 20 Februarie 1928.
- „Sălăgeana“ Jibou, la 23 Februarie 1928.
- „Codreana“ Băsești, la 24 Februarie 1928.
- „Furnica“ Făgăraș, la 25 Februarie 1928.
- „Industria Sârmei“ S. A. Cluj, la 25 Februarie 1928.
- „Mureșiana“ Reghin, la 25 Februarie 1928.
- „Armonia“ Cincul, la 29 Februarie 1928.
- „Albina“ Sibiu, la 3 Martie 1928.
- „Goronul“ Aiud, la 3 Martie 1928.
- „Crișana“ Brad, la 15 Martie 1928.
- „Ajutorul“ din Șeica-Mare, în Vale la 25 Martie 1928.

Impozite. Legea timbrului.

Deciziunile comisiei centrale a timbrului, prevăzută de art. 110.

Art. 4, § 1. (Decizia din 25 Octomvrie 1927).

Petițiunile adresate instituțiilor, fiind într'un interes pur privat nu se timbrează cu timbrul prevăzut de art. 4, § 1; petițiunile însă adresate instituțiilor cu caracter public, create prin lege, se vor timbra cu taxa prevăzută de art. 4, § 1;

b) Intră în ultima categorie Camerele profesionale (de comerț, industrie, agricultură și muncă), Bursele de mărfuri și efecte, Corporațiile de meseriași, etc.

Art. 4, § 2. (Decizia din 11 Octomvrie 1927).

Intabularea făcând parte din actele juridice necesare perfectării unei convențiuni de gaj, cererea de înscrierea sau intabularea gajurilor făcute autorităților comunale și judiciare de Casele județene de împrumut pe gaj, are a fi timbrate cu timbrul prevăzut de art. 4, § 2, litera a.

Art. 4, § 5. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

Copia actului notarial făcut conform art. 35, § 6, și înaintată autorităților fiscale în scopul perceperii taxei și impozitului trebuie timbrat cu 5 Lei, conform art. 4, § 5.

Art. 4, § 6. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

La legalizarea unei copii sau certificarea ei pentru conformitate nu se percepe altă taxă, decât cea prevăzută de art. 4, § 6 din lege.

Art. 4, § 14. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

Intrucât o *expediție autentică* are caracterul unui exemplar original în sensul art. 4, § 14, ea este supusă timbrului de 10 și 20 Lei după distincțiunile prevăzute de acest articol și paragraf, cu excepția înscrisurilor prevăzute în aliniatul ultim;

b) Inscrisurile impuse prin art. 4, § 14, sunt atât bilaterale cât și cele unilaterale.

Art. 4, § 26. (Decizia din 5 Noemvrie 1927).

Brevetele eliberate pentru exercițiul individual al unei meserii se taxează cu 20 Lei.

Brevetul însă liberat celor ce vor să exercite o industrie adică o întreprindere unde se întrebuițează și mână de operă și mașinile se taxează cu 500 Lei, conform art. 4, § 26.

Art. 4, § 41. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

Cuvântul „lucrător“ prevăzut de art. 4, § 41 litera A, legea timbrului, este un termen generic care, în sensul legii fiscale, cuprinde și pe meșteri.

Femeia și copiii minori, făcând parte din familia imigrantului nu se poate percepe decât o singură taxă.

Meseriașii și comercianții, cari lucrează pe contul lor propriu intră în categoria profesioniștilor pe cont propriu.

Art. 7, § 1. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

Taxa de autentificare de 20 Lei se percepe o singură dată, ori-care ar fi numărul exemplarelor.

b) Legalizarea mai multor semnături este supusă la o taxă unică numai dacă conform art. 46 din legea timbrului persoanele care semnează actul au un interes comun decurgând din aceaș act sau fapt generator de drepturi sau obligațiuni.

c) Potrivit art. 7, § 1 legea timbrului, formalitatea legalizării este supusă la o taxă unică de 10 Lei indiferent de numărul coalelor actului.

Este bine înțeles că în cazul când legea cere ca actul să fie făcut pe timbru, fiecare din coalele întrebuițate va purta timbrul cerut de lege.

Art. 14, § 6. (Decizia din 11 Octomvrie 1927).

Convențiunile de deschidere de credit simplu sau de credit în cont curent sunt supuse la impozitul de 0.20% chiar când sunt consimțite de industriași și fabricanți și au la baza lor o vânzare de mărfuri, produse, etc.

Art. 14. (Decizia din 25 Octomvrie 1927).

Când o convenție de deschidere de credit simplu este asigurat ulterior printr'un gaj sau ipotecă, impozitele la care sunt supuse ambele acte juridice nu se cumulează. În acest caz la constituirea gajului ipotecii se va completa impozitul, ținându-se seamă de impozitul plătit la convenția de deschidere de credit.

Art. 15, § 1. (Decizia din 7 Decemvrie 1927).

Legea nefăcând nici o distincțiune, ipotecile execuționale cad sub prevederile art. 15, § 1.

Art. 15, § 3. (Decizia din 29 Octomvrie 1927).

Dispozițiunile art. 15, § 3 se aplică tuturor contractelor privitoare la livrări succesive pe un termen determinat și cu un preț unic, în deosebire de dispozițiunile art. 5, § 8, care se aplică la vânzarile de bunuri fie voluntare, fie prin licitație sau silite care se desăvârșesc în momentul vânzării sau licitațiunii prin predare și plată.

Art. 75. (Decizia din 28 Septemvrie 1927).

Legea timbrului unificând legislația pentru întregul Regat în ce privește timbrarea registrelor, indiferent dacă după unele legiuri comerciale în vigoare ținerea lor este obligatorie sau facultativă, dispozițiunile art. 75 din legea timbrului se aplică tuturilor comercianților.

CRONICĂ.

Necrolog. D. Capitanovici, vice-gubernatorul Băncii Naționale a României, unul dintre cei mai reputeți oameni de specialitate în materie financiară-economică a Țării, a încetat din viață la Cannes (Franța) în etate de 60 ani.

Împrumutul extern. Stabilizarea. În săptămânile ultime s'a vorbit și scris mult în ziarele din țară despre împrumutul ce este vorba să se contracteze în străinătate, în vederea stabilizării monetei noastre. Știrile au fost contradictorii, nimic precis. Părerile și știrile variau după nuanța politică a ziarelor și scriitorilor.

Din motivul aceste ne-am și abținut chiar și dela simpla înregistrare a diferitelor știri asupra acestor chestiuni importante. Chestiunea stabilizării este încă în stadiul studierii. Guvernul consultă în chestiunea aceasta și capacitățile financiare din străinătate, dintre cari a sosit în capitală, la finele săptămânei trecute, marele economist francez Quesnay, dela Banca Franței.

De altă parte guvernul a numit o comisiune specială pentru studiarea stabilizării valutei în alte țări.

Datoria Publică a României. Cifra exactă a datoriei noastre publice nu se cunoaște exact, deoarece este în diferite valute și în lipsa unui Leu stabil nu se poate calcula, pe de altă parte multe posturi încă sunt obiect de litigiu. De curând a apărut o lucrare valoroasă a dlui G. M. Dobrovici, directorul general al Băncii Comerciale Române și fost director general al contabilității generale a Statului și al Datoriei Publice. Dsa a compus un inventar complet al datoriei publice interne și externe. Conform acestui inventar datoria publică întrece suma de 200 miliarde cu o anuitate de 11 miliarde, ceea ce reprezintă o treime din bugetul general al anului 1927. Aceasta sumă, cum arată dl Dobrovici, socotind bogăția națională la 48 miliarde aur, este foarte mare și va fi foarte greu de suportat.

Achitarea datoriilor C. F. R. Administrația C. F. R. a contractat un împrumut de câteva sute milioane la Creditul Industrial pentru achitarea datoriilor sale restante de ani de zile, — ce are C. F. R. la diverși furnisori din Țară. — Acest împrumut însă nu este nici pe departe suficient pentru achitarea integrală a datoriilor C. F. R.

În legătură cu acest împrumut ne luăm voie să amintim un caz caracteristic în ce hal de desorganizare sunt administrațiile noastre publice și cum gospodărește Statul. Camera de comerț din Sibiu a fost sesizată de cercurile interesate să intervină la Direcțiunea generală a P. T. T., pentruca să dispună Oficiului postal din Sibiu, să nu mai împiedece convor-

birile telefonice cu Gara Sibiu. Anume gara este în restanță de mult timp cu abonamentul pentru telefonul ce-l are, iar oficiul postal pur și simplu a oprit funcționarea telefonului gării, ca și la orice particular în restanță cu taxele de telefon. Interesant e, că ambele servicii depind de Ministerul Comunicațiilor.

Fără comentariu.

„Albina”, institut de credit și de economii, Sibiu. La 2 crt. Consil. de admin. a acestui institut a ținut ședința plenară de bilanț.

Beneficiul net s'a stabilit cu Lei 25,501,135.— și s'a decis a se propune adunării generale, convocată pe 3 Martie a. c., fixarea unei dividende de 24%₀, ca și în a. tr. adecă Lei 120.— de cupon. Pentru scopuri culturale și de binefacere se propune și anul curent designarea sumei de Lei 1,800.000.—.

Crachul „Băncilor Unite” Cluj, continuă a formă obiect de discuțiune în cercurile de specialitate și în public. Sunt interesate la aceasta bancă aproape 800 de familii și 20 de corporații morale, unele cu sume foarte importante.

Se fac mari sforțări pentru a evita declararea în stare de faliment și a face posibilă o lichidare lentă, pentru a mântui pe seama deponenților, cel puțin jumătate a creanțelor lor.

Membri Consiliului de administrație, cu excepția câtorva, conștii de responsabilitatea, ce-i apasă în urma crachului, s'au declarat gata la sacrificii materiale însemnate. Au oferit să depună, din al lor propriu, Lei 10 milioane, pentru acoperirea parțială a creanțelor lipsite de acoperire, în sumă de aproape Lei 57 milioane.

Pentruca acțiunea de asanare parțială să reușască, deponenții vor trebui să renunțe la 50%₀ ale creanțelor.

Deponenții sunt, în majoritate covârșitoare, 95%₀, din cercurile minoritare; dar se află între ei, durere, și număroși Români, și încă din straturile suprapuse ale intelectualității Clujului: profesori universitari, advocați, înalți magistrați etc., seduși la plasamente de milioane — de dobânzile mari oferite.

Dintre cei 14 membri ai Consiliului, 9 sunt Români, tot persoane marcante în viața noastră publică. Pe aceștia „naționalizarea” „Băncilor Unite”, care nu a constatat în altceva decât în faptul, că și-au împrumutat numitei societăți numele, asemenea îi va costă câteva milioane — sub formă de despăgubiri pentru deponenți.

Este inexplicabil cum a fost posibil ca membrii Consiliului de admin. să tolereze cunoscutele stări de lucruri, acum cunoscute și în cercuri mai largi și cari au dus banca la crach. În ce a constatat activitatea lor?

Cu drept cuvânt unii creditori păgubiți țin să facă responsabili pe membrii Consiliului, pentru neglijența lor culpabilă.

„ALBINA“ institut de credit și de economii în Sibiu.

Nr. 9484/1928.

CONVOCARE.

○○○○○○○○

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „ALBINA“ sunt invitați în virtutea §-lui 19 din statutele societății la

a LV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sibiu, *Sâmbătă, în 3 Martie 1928, la orele 9 a. m., în sala Prefecturii, cu următoarea*

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea și constituirea adunării generale;*
2. *Raportul general al Consiliului de administrație, Bilanțul și Contul Profit și Pierdere pe 1927 și raportul Comitetului de censored;*
3. *Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de censored;*
4. *Distribuirea profitului net;*
5. *Distribuirea sumei destinată pentru scopuri culturale și de binefacere;*
6. *Fixarea prefului marcelor de prezență;*
7. *Alegerea a 2 membri în Consiliul de administrație cu mandat pe 6 ani;*
8. *Alegerea unui membru în Comitetul de censored cu mandat pe 1 an;*
9. *Eventuale propuneri în sensul §-ului 31 din statute.*

Domnii acționari, cari voesc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiași, în conformitate cu §§-ii 22, 23 și 25 din statutele societății, trebuie să depună acțiunile și eventual dovezile de plenipotență timbrată cel mult până **Mercuri, în 29 Februarie a. e., la 6 ore p. m., la casa Centralei noastre în Sibiu.**

Depunerea acțiunilor resp. a plenipotențelor în scopul indicat se poate face și la filialele din Brașov, București, Cluj, Dicio-Sânmartin, Lugoj, Mediaș, Târgu-Murăș și Timișoara, precum și la băncile „Ardeleana“ din Orăștie, „Bihoreana“ din Oradea-mare, „Cassa de păstrare“ din Săliște, „Furnica“ din Făgăraș și „Victoria“ din Arad, în acest caz însă cel mult până **Sâmbătă 25 Februarie a. e., la 12 ore.**

Dovezile de plenipotență se primesc cel mai târziu până **Vineri, în 2 Martie a. e., 12 ore la Casa Centrală Sibiu.**

Sibiu, 2 Februarie 1928.

Consiliul de administrație.

„CRIȘANA“, institut de credit și economii în BRAD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „CRIȘANA“, sunt invitați prin aceasta să participe la

a XX-a adunare generală ordinară

care se va țineă Joi, în 15 Martie 1928, la orele 3 și jumătate p. m., iar în cazul, că nu se vor prezenta acționari în număr suficient, adunarea generală se va țineă la 29 Martie 1928 în localul institutului din Brad, cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Constituirea.*
2. *Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de censored, Bilanțul anului 1927, distribuirea profitului și darea absolutului.*
3. *Alegerea alor 4 membri în Consiliul de administrație pe termen de 3 ani; 1 membru pe termen de 2 ani și un membru pe termen de 1 an.*
4. *Alegerea unui membru în Comitetul de censored pe termen de 2 ani.*
5. *Fixarea marcelor de prezență pentru Consiliul de administrație și a speselor de călătorie pentru Comitetul de censored.*

Brad, la 26 Ianuarie 1928.

Consiliul de administrație.

Raportul Comitetului de Censored.

Onorată adunare generală!

Avem onoare a Vă face cunoscut, că am examinat Bilanțul și Contul de Profit și Pierdere ce vi s'au prezentat de către Consiliul de administrație, pe gestiunea 1927 și le-am aflat exacte și în consonanță cu registrele societății.

În decursul anului 1927 am verificat în mai multe rânduri situația operațiunilor și de fiecare dată ne-am convins despre corecta administrație a societății.

În urma acestor constatări, rugăm să binevoiti a aproba Bilanțul și Contul Profit și Pierdere, încheiat la 31 Decembrie 1927, a aproba împărțirea profitului de Lei 1.041.096—, a primi toate celelalte propuneri ale Consiliului de administrație cu cari propuneri ne identificăm și în fine să binevoiti a da pentru anul de gestiune 1927, atât Consiliului de administrație cât și Comitetului de censored descărcarea cuvenită.

Brad, la 26 Ianuarie 1928.

(ss) Iosif Comșa, președinte

(ss) Ioan Fugătă

(ss) Ioachim Iyan

(ss) Petru Câmpean

(ss) A. Draia

Activa.		Contul Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1927.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa numerar	2,717.502—		Capital societar	5,000.000—	
Disponibil la bănci	2,229.089—	4,946.591—	Fond general de rezervă	2,000.000—	
Cambii	19,147.178—		Fond special de rezervă	550.000—	2,550.000—
Cambii cu acoperire hipotecară	6,587.086—	25,783.264—	Fond de pensuni		1,000.000—
Credite de cont-curent		4,916.194—	Fondul filantropic „V. Damian“		30.000—
Obligațiuni cu caventați	487.033—		Depuneri spre fructificare		28,323.612—
Obligațiuni cu acoperire hipotecară	153.939—	640.972—	Diverși creditori		283.842—
Participațiuni		1,500.000—	Dividende ner. clamate		24.008—
Marfă		432.314—	Reescont		2,418.800—
Avansuri pe efecte și prețioase		155.463—	Dobânzi cuvenite anului viitor		768.063—
Efecte proprii		1,038.493—	Beneficiu net		1,041.096—
Depozitul de petrol		240.000—			
Acționari		1,351.158—			
Imobile		485.000—			
Mobilier		100—			
		41,439.451—			41,439.451—

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1927.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cheltueli de administrație și impozite	3,143.539—		Dobânzi și beneficii rezultate din operațiunile de bancă	3,965.185—	
Beneficiu net	1,041.096—		Chirii	219.450—	
		4,184.635—			4,184.635—

Brad, la 31 Decembrie 1927.

Director executiv: (ss) Ion Ghișa, expert-contabil.

Pentru contabilitate: (ss) Maria Vecserdi

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

(ss) Cornel Lazar, președinte

(ss) Aron Roman, v.-președinte

(ss) Dr. Nerva Oncu

(ss) Dr. Teodor Băbuția

(ss) Virgil Bulz

(ss) Ioan Cutean

(ss) Valer Ambruș

(ss) Andron Bogdan

(ss) Ioan Imperat

(ss) Dr. Iacob Oncu

COMITETUL DE CENSORI:

Subsemnatul comitet de censored am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte.

Brad, la 26 Ianuarie 1928.

(ss) Iosif Comșa, președinte

(ss) Ioan Fugătă

(ss) Ioachim Ivan

(ss) Petru Câmpean

(ss) Alexandru Draia

„MUREȘIANA“

Institut de credit și economii, societate anonimă, Reghin.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „MUREȘIANA“, soc. an. în Reghin, sunt invitați în sensul §-lui 16 al statutelor la

a XL-a adunare generală ordinară

care se va ține în Reghin Sâmbătă, la 25 Februarie 1928, ora 3 d. m., în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de cenzori.
3. Aprobarea Bilanțului și Contului profit și Pierdere și descărcarea Consiliului de administrație și Comitetului de cenzori pe gestiunea anului 1927.
4. Impărțirea beneficiului net și stabilirea dividendului anului 1927.
5. Stabilirea drepturilor de prezență pe anul 1928.

Dacă la această adunare nu s'ar întruni numărul de acționari cerut de statute, adunarea se va ține în ziua de 6 Martie 1928, la ora 3 p. m., cu aceeași ordine de zi, fără considerare la numărul acționarilor întruniți și la acțiunile depuse.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile precum și documentele de procură la cassa institutului cel mult până în 24 Februarie 1928.

Acțiunile pentru adunarea generală se pot depune și la alte institute membre la „Solidaritatea“, precum și la Banca Românească, București și la sucursalele ei din țară, în cazul acesta însă, cel mult până în 22 Februarie 1928.

Reghin, la 28 Ianuarie 1928.

Consiliul de administrație.

Activa.	Lei	b.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1927	Lei	b.	Pasiva.
Casa în numerar	1,185.196	—	Capital societar emisiuni vechi	2,000.000	—	
Cambii scontate*)	15,710.215	—	Emisiunea X-a Lei 1,000,000— din			
Imprumuturi ipotecare	67.152	—	care chemat la vărsământ până			
Debitori în cont-curent	1,760.468	—	la 31 Dec. 1927	427.525	—	2,427.525
Efecte publice și acțiuni	258.700	—	Fond general de rezervă*)	511.572	—	
Diverse conturi debitoare	194.168	—	Fond de rezervă a creanțelor dubioase	540.000	—	
Imobile	90.000	—	Fond de pensuni**)	150.000	—	1,201.572
Mobilier	1	—	Depuneri spre fructificare	8,195.017	—	10,134.717
			Depuneri în cont-curent	1,939.700	—	
			Creditori în cont-curent	161.850	—	
			Angajamente pentru Reescont	3,534.600	—	3,696.450
			Diverse conturi creditoare			284.401
			Dividende nereclamate			12.243
			Dobânzi cuvenite anului 1928			585.634
			Beneficiu net			923.358
						19,265.900
Conturi de ordine	19,265.900	—	Conturi de ordine	2,222.354	—	2,222.354
	2,222.354	—				21,488.254
	21,488.254	—				

*) Din care Lei 6,494.700— cu acoperire ipotecară.

*) Cu dotația anului crt. va fi Lei 650.000—

**) " " " " " " " " 250.000—

Reghin, la 31 Decembrie 1927.

I. Varga s. s., director executiv, expert contabil.

Pentru contabilitate: Gh. Maior s. s., șef-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Sbârcea s. s., președinte
O. Fulea s. s.

P. Ciobotar s. s., v. președinte
I. Popescu s. s.

Dr. Harșia s. s.
I. Sălăgean s. s.

I. Popp s. s.
D. Antal s. s.

Revăzut și aflat în ordine.

Reghin, la 28 Ianuarie 1928.

COMITETUL DE CENSORI:

Iosif Șipoș s. s.

Sabin Popescu s. s.

Zaharia Lupu s. s.

Aurel Dongoroz s. s.

